ჩეჩნური ენიდან ქართულად თარგმნა
მედინა ხანგოშვილი-ბარგიშოვამ

Нохчийн маттара гуьржийн маттах гочдинарг
МАДИНА ХАЬНГГIАРА-БАРГИШОВА

მთავარი რედაქტორი: **მერაბ ჩუხუა**
Коьрта редактор: МЕРАБ ЧУХУА

ვაინახური ბიბლიოთეკა
Вайнехан библиотека

სარედაქციო კოლეგია:

მიხეილ ქურდიანი
გიგი ხორნაული
ნაირა ბეპიევა
კობა ჭუმბურიძე
ერეკლე საღლიანი
გიორგი ანჩაბაძე
როსტომ ფარეულიძე
გოჩა ღვინიაშვილი

Редакцийн колегий:

Михаил Курдиани
Гоги Хорнаули
Наира Бепиева
Кова Чумбуридзе
Ерекле Саглиани
Гиорги Анчабадзе
Ростом Пареилидзе
Гоча Гвиниашвили

მადლობას ვუხდით «კავკასიის ფონდს» წიგნის გამოცემის ფინანსური მხარდაჭერისათვის

Баркалла олу “Кавказан Фондан” жайна ара хецуш финансийн агIора динчу гIона

© ა. ბისულთანოვი, 2010

ISSN ....

ДЕГ1АСТА

Дег1аста Дег1аста
азаллехь дуьйна хьо х1аллакьян г1ертачу
къизачу ницкъана юьхьдуьхьал лаьтташ
баккъашца хьан лаьмнийн оганаш нийсдеш
турпала баьхначу хьан к1ентийн дуьхьа

Дег1аста Дег1аста
эвхьанна безарийн б1аьра ца хьовсалуш
шовданийн б1аьра уьш хьийсарна ц1анлуш
кийра ц1ийх бузучохь са сирла латто
хьуна ницкъ беллачу йо1арийн дуьхьа

Дег1аста Дег1аста
доллучу дахарехь оьзда юкъ йихкина
набаран кхоьлах а хьуна сагатдеш
доьзалийн вонехь а сада1ар доцуш
хьуна хехь лаьттинчу къонахийн дуьхьа

Дег1аста Дег1аста
нуьцкъала хьох даьхна дуьненчохь даржийна
хьан лаьттахь коша барз хиллачех хьоьгуш
бартхаттар дицделла хьо Деле йоьхуш
эхарта дирзинчу хьан берийн дуьхьа

Дег1аста Дег1аста
азаллехь Дала ша вайн дуьне кхоьллича
стигланаш латтанаш х1иттийна ваьлча

კავკასიავ

ჰეი კავკასიავ ჰეი კავკასიავ
შენი დაჩოქების მოსურნე მტარვალებს
დასაბამიდან ვინც ედგა პირისპირ
ვინც სახელს გითქვამდა ქედების გადაღმა
იმ შეუდრეკელ გმირ ყრმათა გულისთვის
დედა კავკასიავ გფარავდეს უფალი

ჰეი კავკასიავ ჰეი კავკასიავ
სატრფოთა რიდით დადრეკილ თვალებით
წყაროსკენ ცქერით ვინც განიწმინდნენ
დაკოდილს იმედის ჩირაღდნად რომ გენთო
იმ მამხნევებელ მზექალთა გულისთვის
დედა კავკასიავ გფარავდეს უფალი

ჰეი კავკასიავ ჰეი კავკასიავ
ვინც არ იხსნიდა ძილშიც კი ხმალ-ხანჯალს
შენს ბედზე დარდობდა ცხადშიც და სიზმარშიც
თავის თავს და ოჯახს ვინც დღესაც რომ გწირავს
მცველებად დამდგარ მხნე ვაჟკაცთ გულისთვის
დედა კავკასიავ გფარავდეს უფალი

ჰეი კავკასიავ ჰეი კავკასიავ
ვინც ძალით გაყარეს გაფანტეს სხვა მხარეს
დღემდე ვინც ნატრულობს შენს წიაღ სამარეს
უფალს ვინც შეგთხოვდნენ მხურვალე ჩურჩულით
ლოდინში გარდაცვლილ შვილების გულისთვის
დედა კავკასიავ გფარავდეს უფალი

ჰეი კავკასიავ ჰეი კავკასიავ
ღმერთი როს დასაბამს ქმნიდა ამ სამყაროს
მორთო და მოხატა ცანი და მიწანი
შემდეგ რომ აღმართა მათთვის ზეობად და

дуьненан 1аламаш нийсдина латто
диначу лекхачу хьан лаьмнийн дуьхьа

Дег1аста Дег1аста
маьршачу буьйсана ламанан тарханаш
шовданийн мукъамехь ойлане техкош
экхано шен к1орни йохъечу хенахь
хьан г1енаш хьоьстучу тийналлин дуьхьа

Дег1аста Дег1аста
Делан шен пурбанца малхо де доладеш
адамийн акхаройн г1ан-набарш хадош
хьан лаьмнийн бердашкахь шахьаршкахь бижина
бода д1атоттучу серлонан дуьхьа

Дег1аста Дег1аста
зингатан дахар а мехала лерина
экханан бакъо а тидаме эцна
маршонца нийсдина нийсонца дустуш
тхан дайша кхоьллинчу г1иллакхийн дуьхьа

Дег1аста Дег1аста
Дела ша резаво 1амалаш лелаеш
да-нана резадо доьзалаш кхиош
хьаша-да резаво ц1е кхерчахь латтош
хьан беркат лардинчу х1усамийн дуьхьа

Дег1аста Дег1аста
мостаг1чо кху лаьттахь даха ца дитича
мархашлахь даьхна а са маьрша латто
т1улгаш т1ехь даьхна а дог кура латто
йиначу лекхачу хьан б1аьвнийн дуьхьа

შენდა საამაყოდ იმ მთების გულისთვის
დედა კავკასიავ გფარავდეს უფალი

ჰეი კავკასიავ ჰეი კავკასიავ
როცა შენს ქარაფებს ღამის ღრმა წყდიადში
ნანინას უმღერის წყაროთა დუდუნი
ნადირი ბოკვერთა ალერსით რომ თბება
იმ მინაბებულ წამების გულისთვის
დედა კავკასიავ გფარავდეს უფალი

ჰეი კავკასიავ ჰეი კავკასიავ
მზე ვინაც ღვთის ნებით დღის ნათელს მიწას ჰფენს
ძილიდან გამოჰყავს ყოველი სულდგმული
კლდე-ჭიუხებსა დაბა-ქალაქებში
წყვდიადს ვინც გიმარცხებს იმ შუქის გულისთვის
დედა კავკასიავ გფარავდეს უფალი

ჰეი კავკასიავ ჰეი კავკასიავ
ვინც მფარველობდა ჯინჭველის სიცოცხლეს
უფლებებს იცავდა კაცის თუ ცხოველის
თავისუფლებას სამართლით ვინც წყავდა
მათ წინაპართა ზრდილობის გულისთვის
დედა კავკასიავ გფარავდეს უფალი

ჰეი კავკასიავ ჰეი კავკასიავ
ვინც უფალს მსახურად ქალ-ვაჟებს უზრდიდა
მუხლს ვინაც იყრიდა დედ-მამის წინაშე
სტუმარს ვინც დღესაც სიცოცხლეს ანაცვლებს
ბარაქის არ წამხდენ ოჯახთა გულისთვის
დედა კავკასიავ გფარავდეს უფალი

ჰეი კავკასიავ ჰეი კავკასიავ
მტერს არ დანებდნენ თავისუფლებისთვის
ღრუბლებით შემოსა ჭერხოთა სიმაღლე

Дег1аста Дег1аста
Дела цхьаъ виначийн ламазаш дебадан
Элча бакъ виначийн ойланаш кхаба
хьан лаьмнаш сирлачу жам1ате кхайкха
диначу дуьххьарчу маьждиган дуьхьа

Дег1аста Дег1аста
Дела бен вала да воцуш хьо хьийзачу
тхан наной хьан къина боьлхучу дийнахь
г1азотехь дуьненан боданаш багош
хьан к1ентий оьгучу доккхачу дийнахь
Дала ларйойла хьо тхан Нана-Дег1аста

1995

ქარაფთა წვერებზე ამაყად აღმართულ
ზეცაში ატყორცნილ კოშკების გულისთვის
დედა კავკასიავ გფარავდეს უფალი

ჰეი კავკასიავ ჰეი კავკასიავ
ვინც რჯულის სიწმინდე გულებში ატარეს
ლოცვებში გავედრეს გულწრფელი ღაღადით
უფლისთვის აგებულ სახლ-სალოცავებში
აღვლენილ იმ ყველა ლოცვა-კურთხევისთვის
დედა კავკასიავ გფარავდეს უფალი!
დედა კავკასიავ გფარავდეს უფალი

ჰეი კავკასიავ ჰეი კავკასიავ
დღეს როცა არვინ გყავს მფარველი ღვთის გარდა
ცრემლები გაცრიან მკვდარ ძეთა დედების
სამშობლოს სამართალს რომ ეწირებიან
ამ დიად დღეების წრფელი მიზნებისთვის
დედა კავკასიავ გფარავდეს უფალი

* * *

бераллехь къаналлех левзинарг къаналлехь бераллех ловзу

кхачвалар ду кхачавалар, мухха а делахь а, ду иза валар

дийначун сакхт хила деза шен кхачамбацарца кхачамах и хьалхавоккхуш

цундела
сан аьро пхьаьрса т1ехь
сел нийса лелачу хенан раж йохаеш
"Свотч" гонах г1енийн чарх еш дерг ду сан доьхна доьхка

цундела
цкъа мацах Нохчийчохь зуламах со ларван
даьккхина жайна ас сайн кераюкъе ма-диллинехь
х1ораза го суна сайн хьажо-п1елга т1ехь
додаммий д1аьндаргий денлуш

цундела олу ас наг-нагтахь "масалла, суна хьо еза"

цундела
кху г1алахь
туристаш 1индаг1аш д1адахна йиснач у херцаршна юккъехь
ас айса билгалдо тахана
"масалла, со вехар ву х1инца кху дитта т1ера
д1огарчу берда т1е кхаччалца
кху новкъахь ша дуьхьалкхеттаверг … волуш"

* * *

ვინც ბავშვობაში სიბერეს თამაშობდა სიბერეში თამაშობს
სიყრმეს
მომწიფება ხომ მოთავებაა ასეც და ისეც სიკვდილი გვიწევს

კაცს ნაკლი ჰყვება მისი დაძლევით რომ ელტვოდეს
სრულყოფილებას

და ამიტომაც
ამ ჩემს მაჯაზე
„სვოთჩის" ირგვლივ სიზმრებს ჩარხავს და
ზუსტ დროს აზანებს ეს გაცვეთილი ტყავის სამკლავე

და ამიტომაც
ერთხელ ჩეჩნეთში განსაცდელისგან ჩემს დასაცავად
ნაჩუქარ შანას ხელის გულზე როგორც კი დავდებ
საჩვენებელი თითის წვერზე სუნთქვას იწყებენ
ჭიამაია და ტყვია მყისვე

და ამიტომაც პირობითად ვამბობ ხოლმე: „ვთქვათ რომ
მიყვარხარ"

და ამიტომაც
ამ ქალაქში
ტურისტების და ჩრდილთა დალევით
ნანგრევთა შორის დაშთენილი
დღეს თავად ვსაზღვრავ
„ვთქვათ და ვიცოცხლებ
ამ ხის ძირიდან იმ კლდეს გავაღწევ სანამ
და თავად გზაზედ შემოყრილიც... ის იყოს იქნებ"

амма
цундела дуй техьа т1аккха,
стен борша къена я къона
я цхьа а башхалла башха а йоцуш
дуьхьала схьадог1уш генара цхьа сибат гича
со вехха 1адийна латтар
со суо а массех сиз бен боцуш санна
цецваьлла мацах цкъа Прагехь
хаддаза лелачу трамвайна т1ера
Вацлаван майдана кхочучу меттехь
сайна мотт гайтина ела а елла
хан охьаиккхича санна

მაგრამ
მიტომ თუ იყო ალბათ
ძუ ხვადი ყრმა თუ მოხუცებული
არ ირჩეოდა იგი არაფრით
იმ სახის ხილვით მომავალის ჩემკენ პირისპირ
გაოგნებულის დგომა ჩემი
ერთელ პრაღაში
თითქოს თავადაც სულ რამდენიმე შტრიხი ვიყავი
როცა ვაცლავის მოედანზე
ტრამვაის კარებს მიღწეულმა
თითქოს ენა გამომიყო და
სიცილით ჩახტა დრო-ჟამი

* * *

со веха пачхьалкх ДАЙМОХК ю

цуьнан ерриге а конституци цхьана статьях ларьтташ ю
Х1ОРА А ОХ1ЛАНАН БАКЪО Ю КХУ МАХКАХЬ КАШ ХИЛА

цуьнан тушпхьа НЕНАН Х1УСАМ ю

цуьнан дозанаш ду
малхбалехьа = ДУЬНЕНЧУ ВАЛАРЦА
малхбузехьа = 1ОЖАЛЛИЦА
къилбехьа = СЕРЛОНЦА
неврехьа = ЛАЗАМЦА

со веха пачхьалкх ДАЙМОХК ю

1983

* * *

მე სადაც ვცხოვრობ იმ ქვეყანას ᲡᲐᲛᲨᲝᲑᲚᲝ **ჰქვია**

და მთელი მისი კონსტიტუცია ერთ მუხლს შეადგენს
ᲧᲝᲕᲔᲚ ᲛᲘᲡ ᲛᲪᲮᲝᲕᲠᲔᲑᲡ ᲣᲤᲚᲔᲑᲐ ᲐᲥᲕᲡ ᲐᲛ ᲥᲕᲔᲧᲐᲜᲐᲨᲘ ᲰᲥᲝᲜᲓᲔᲡ ᲡᲐᲤᲚᲐᲕᲘ

დედაქალაქი ᲓᲔᲓᲘᲡ ᲙᲔᲠᲐᲐ

ხოლო საზღვრებად
აღმოსავლეთით ᲥᲕᲔᲧᲜᲐᲓ ᲛᲝᲡᲕᲚᲐ ᲐᲥᲕᲡ
მზის ჩასვლის მხარეს ᲟᲐᲛᲘ ᲡᲘᲙᲕᲓᲘᲚᲘᲡ
სამხრეთით საზღვრავს მას ᲡᲘᲜᲐᲗᲚᲔ ᲓᲐ
ჩრდილოეთით აქვს დიდი ᲢᲙᲘᲕᲘᲚᲘ

მე სადაც ვცხოვრობ იმ ქვეყანას ᲡᲐᲛᲨᲝᲑᲚᲝ **ჰქვია**